సమయస్ఫూర్తి

అన్నయ్య ప్రొద్దుటినుంచి స్నేహితుల్తో తెగ కబుర్లు చెబుతున్నాడు. అమ్మ, అన్నానికి రమ్మని ఎంతపిల్చినా ఆ 'నాద' నుండి లేచి రావటల్లేదు.

"అబ్బాయ్! చూడు పాప నీ పుస్తకం తీసి చింపుతున్నట్టుంది.." అంది అమ్మ.

"నా పుస్తకమే...ఎందుకు తీసింది? చింపేసిందీ!..." అంటూ కబుర్లు ఆపిపెట్టి కంగారుగా లేచి లోపల కొచ్చాడు. పాపకి ఇంట్లోని ఏం పుస్తకమైనా లెక్కలేదు కాని వాడి పుస్తకాలు ముట్టుకుంటే చాలు చంపేస్తాడు. తీరా వచ్చిచూస్తే అది ఏదో పనికిరాని పుస్తకం, అది అన్నయ్యకి ఏమీ సంబంధంలేని పుస్తకం.

"ఏంరా! ఇకనైనా అన్నానికి లేస్తావా లేవా. ఏమిటా కబుర్లు? దేనికైనా ఓ అంతూదరీ ఉండాలి. ప్రొద్దుటినుంచి వాగినవాక్కు వాగి నట్లున్నావ్." అని నెమ్మదిగా చివాట్లు పెట్టింది అమ్మ.

చాముర్తి సావిత్రి

—అప్పటికాని అన్నయ్య స్నేహితుల్ని వదిలిపెట్టలేదు. అన్నయ్య కాళ్ళు కడుక్కుంటుండగానే "సుబ్బారావుగారూ" అంటూ ఎవరో పిల్చారు. మళ్ళీ అన్నయ్యకోసం ఎవరో వచ్చారు. ఇంక ఈవాళ్టికి తెములనట్లేమో అని భయపడింది అమ్మ.

"శాస్త్రిగారూ! రండి రండి!" అంటూ ఆయన్ను లోపలికి తీసుకొచ్చి ఆయనకు కూడా అక్కడే వడ్డించమన్నాడు అన్నయ్య.

ఆ వచ్చిన శాస్త్రిగారు కూడా సాహిత్యపు మనిషేనని అన్నయ్య, ఆయనా మాట్లాడుకోవటంలో గ్రహించాను. అన్నయ్య తనకు అవకాశం దొరికితే వదలిపెట్టడు. వాక్యాన్ని ఎన్నిరకాలుగా విరిచి అతికి అంతం తేవచ్చో అన్నయ్య చెప్పాడు.

నేటి రచనలు కొన్నింటిలో తెలుగుతనం ఉండటంలేదని, సామెతలూ జాతీయాలు పట్టికే పుట్టినవి కావని వాటి వెనక ఎంతో చిత్రమైన చరిత్ర లున్నాయని అంటూ ఇలా చెప్పారు:

"వెనక మాలమ్మగారు గారె వానా వస్తే కథ లేదనేది. గారె వానా వస్తే కథ లేకపోవడ మేమిటని అడిగాను. దానికో కథ ఉందిలే అంది ఆవిడ" అన్నారు శాస్త్రిగారు.

"ఆ కథ ఏమిటో చెప్పరూ..." అడిగాను నేను ఒకవంక మా అన్నయ్య ఏమంటాడో అని అనుమానంగా చూస్తూ.

"వెనక ఓగొప్ప [illegible] సాహిత్యప్రియుడైన ఓ రాజు ఉండే వాడు. అతనికి కథలంటే ప్రీతి. కథలువింటూ నిద్రపోయే రాజు కూడా

ఒక్కసారి వాళ్ళకు దూరంగా ఈదుతూ నీటిలో చూర్చుంది. ఆశ్చర్యం, ప్రక్కన హంస ఒకటి వచ్చింది [illegible]లు. నీడనీళ్ళలో పడింది. చుట్టూ చూసుకుంది. ఊహుఁ. ఎవ్వరూ [illegible] మళ్ళా నీళ్ళలోకి చూసింది. [illegible] తాను నమ్మలేకపోయింది. [illegible] నీడ! ఎంత అందముగా [illegible] తన నీడ. ఆఁ అయితే ఆపిల్ల[illegible] నిజంగా తాను మరాళ[illegible]వతే! ఈసారి ఎక్కడలేని [illegible] కెరటాలలో కలిగింది. [illegible]ందముతో నాట్యము చేసింది. [illegible]గల గట్టిగా అరిచింది. దానికి [illegible]బుగా ఆ విశాల సరోవరము నుండి కొన్ని హంసలు అరిచినట్లు వినిపించింది. ఆనందముతో ఒక్కసారి బలముకొద్దీ పైకి ఎగిరి వాటిని కలుసుకుంది. అవి దానిని ఆదరించి వాటిలో కలుపుకున్నాయి. చెప్పలేని ఆనందముతో 'నేను కురూపిని కాను, అందాల హంసను' అని వాటితో ఆకాశములో ఎగురుతూ ఉంటే క్రిందనుండి 'అదిగో! నాలుగు హంసలు ఎగిరిపోతున్నాయి. అబ్బ! కొత్తహంస ఎంత బాగుంది' అని ఎగురుతున్న తన వైపు చూస్తున్న పిల్లలని దీవిస్తూ ఎగిరిపోయింది మన కురూపి... కాదు. అందాలరాణి.

మరచిపోయేవాడట. రాజుగారికి కథలంటే మక్కువ అని తెలిసి ఎందరో గొప్ప గొప్ప కథకులు, ఆస్థానానికొచ్చి కథలు చెప్పి రాజును మెప్పించేవారు. రాజు కథ చెప్పిన వారికల్లా తలో అగ్రహారం చొప్పునా ఇస్తూ అఖండమైన గౌరవం చేసేవాడు. ప్రతివాడూ తనకూ ఓ అగ్రహారం లభిస్తుందని రాజుకు కథ చెప్పడానికి తయారై వచ్చి, సత్కారాలతో, అగ్రహారాలతో వెళ్ళిపోయేవాడు. ఇట్లా కొన్నాళ్లు గడిచేసరికి రాజ్యంలో చాలాభాగం కథకులకే అంకితమైపోయింది. మరికొన్నాళ్ళు పోతే రాజ్యం పూర్తిగా కథకులకే పోతుందని భయపడి, మంత్రి, "రాజును ఈపిచ్చినుంచి మరల్చడం ఎట్లా" అని ఆలోచించాడు.

కథకులు కథ చెబుతూంటే రాజు ఒక్కడే వినేవాడు. మంత్రి ఎప్పుడూ ఆదరిదాపులకైనా పోయి ఎరుగడు. ఈకథలు చెప్పేవాళ్ళ దగ్గర రాజును వశపరచుకొనే శక్తిఏదో ఉన్నదని మంత్రి ఊహించి తానుకూడ రెండు మూడుసార్లు కథవిన్నాడు. మంత్రికి అప్పటికో ఉపాయం తోచింది.

కథకుడువచ్చి కథ చెబుతూంటే, మంత్రికూడ దగ్గరకూర్చుని జాగ్రత్తగా వింటూ నిమిష నిమిషానికీ అడ్డుప్రశ్నలు వేయనారంభించాడు. దాంతో కథయందు రాజుగారికి ఏకాగ్రత చెడిపోయేది. ఎంత రసవంతమైన కథయినా రాజుకు క్రమంగా, పేలవంగా, నిస్సారంగా అనిపించసాగింది. ఇట్లా కొన్నాళ్ళయేసరికి కథలపై ఆదరణ తగ్గిపోయింది. మంత్రి అడ్డుప్రశ్నలతో ఎంతకీ కథ పూర్తికాకపోవడంతో రాజుగారికి మరికొన్ని సందేహాలు కలగనారంభించాయి. చెప్పే కథలన్నీ చాలా అసందర్భంగానూ, అర్థరహితంగానూ ఉంటున్నట్లు రాజుకు అనిపించింది. రసవంతమైన కథలు చెప్పేవాళ్లు అయిపోయారనీ, ఇక వచ్చేవాళ్ళంతా వట్టి చెత్తసరుకని రాజు తేల్చివేసికొన్నాక, ఈకథకులు అదేపనిగా రావటాన్ని అరికట్టేందుకు మార్గమేదైనా ఆలోచించుమని మంత్రి నడిగాడు.

ఇంతవరకు తన తెలివి బాగా పనిచేసినందుకు సంతోషించిన మంత్రి—"రాజుగారిని మెప్పించే రసవంతమైన కథలు చెప్పలేకపోతే వచ్చిన కథకుని తల కోటగుమ్మానికి వ్రేలాడగట్టబడుతుంది." అని ప్రకటన చేశాడు. ఈప్రకటన చాలామందిలో భయాన్ని కలిగించింది. తీరా ఒకవేళ కథచెప్పి రాజుని మెప్పించలేకపోతే అగ్రహారాలమాట దేవుని కెఱుక,

గొల్లభామ మార్కు
తియ్యని గడ్డ మీగడపాలు
ప్రశస్తమైనది.

ఈ పాలనుగురించిన వివరములుగల కరపత్రము, ఇంగ్లీషు, అరవము, తెలుగు లేక మళయాళములలో కోరినవారికి పంపగలము.

నెస్లెల్సు, పి. ఓ. బాక్సు. 180, మదరాసు-1.

NMM/G/2A.

★ సమయస్ఫూర్తి ★

ప్రాణానికే మోసంవస్తుందని కథకులు చాలామంది జడిశారు. తాము బాగా కథచెప్పి రాజును మెప్పించగలమనే ధైర్యమున్నా చివరికి ఏమౌతుందో అనే భయమే ప్రతివారికీ కలిగేది.

దాంతో ఇంకే కథకుడూ రాజాస్థానానికి వచ్చి కథ చెబుతానని అనలేకపోయేడు. మంత్రి తానీవిధంగా రాజ్యాన్ని కాపాడగలిగానని గర్వపడ నారంభించాడు.

ఆ రాజ్యంలోనే ఓ పల్లెలో ఒక యువ కథకుడున్నాడు. అతడు ఏనాటినుండో రాజు కోమంచి కథ చెప్పి, అతని మెప్పు పొందాలని చూస్తున్నాడు. కాని ఇంతవరకు ఎప్పుడూ అది సాధ్యపడలేదు. రాజు ఇటీవల చేసిన ప్రకటన ఈ యువ కథకుని చెవినికూడా పడింది. అది వినగానే అతనికి కొంచెం భయం కలిగింది. కాని, రాజు ఈవిధంగా ప్రకటించడానికి కారణమేమై ఉంటుందా అని బాగా ఆలోచించి, రాజుకు కథచెప్పడంలో విఫలులైన కథకులను కలిసికొని వారి అనుభవాలను తెలిసికొని ధైర్యంగా, ఆస్థానానికి వచ్చి మంత్రికి, తాను రాజుగారికి కథచెప్పి మెప్పిస్తానని, కథ చెప్పేందుకు అనుమతి ఇవ్వవలసిందనీ కోరాడు. మంత్రి మరోసారి రాజు చేసిన ప్రకటన జ్ఞాపకం తెచ్చుకోమన్నాడు. నాకా భయమేమీ లేదని ఆ యువకథకుడు నిర్భయంగా చెప్పాడు.

కథచెప్పడానికి ఒకరోజు నిర్ణయించాడు. రాజు సింహాసనాసీనుడై ఉన్నాడు. యువకథకుడు రాజుకు వంగి నమస్కరించి ఉచితాసనంలో కూర్చుని: "మహారాజా! నేను కథ చెప్పగలను గాని, మీరూ నేనూ తప్ప మరెవ్వరూ ఇక్కడ ఉండకుండా పంపివేయాలి. ఈ ఒక్క కోరిక మీరు తీర్చాలి." అని అర్థించాడు ఆ ప్రక్కనే కూర్చుని ఉన్న మంత్రికేసి అనుమానిస్తూ చూచి. వెంటనే మహారాజు మంత్రిని అచ్చటినుంచి వెళ్ళిపొమ్మని ఆజ్ఞాపించాడు. మంత్రి అక్కడనుంచి కదిలాక ఆ యువ కథకుడు కథ ప్రారంభించాడు: రాజు సావధానచిత్తంతో కూర్చున్నాడు.

"ఒకచోట ఒక రావిఆకు, ఒక మట్టిబెడ్డ ప్రాణస్నేహంతో ఉంటూండేవి. ఆ రెంటికీ ఎప్పుడూ విభేదం రాలేదు. పైగా వాటి రెండిటి మధ్యా ఒకనిర్ణయంకూడా ఉండేది. అదేమంటే: గాలి వీస్తే తాను ఎక్కడికీ ఎగిరిపోకుండా నిలబడడానికి మట్టిబెడ్డ రావిఆకును కాపాడాలి. వర్షం వస్తే తాను తడిసిపోకుండా కాపాడవలసిన బాధ్యత రావిఆకుది."— అని ఇంకా చెప్పబోతూంటే ఇందాకటినుంచి సింహాసనం వెనక రహస్యంగా దాక్కొని కథవింటూన్న మంత్రి తన అలవాటు చొప్పున వెంటనే "అయితే ఒక్కసారే గాలీ వానా వస్తే అప్పుడెలాగ?" అని అడ్డుప్రశ్న వేశాడు.

ఆ యువ కథకుడు ఆ ఊహించని ప్రశ్నకు ఒక్కసారి చకితుడైనా, వెంటనే తేరుకొని నవ్వుతూ సమయస్ఫూర్తిగా 'గాలీవానా వస్తే, అసలు కథే లేదు' అనేశాడు. దాంతో మంత్రినోరు మూతబడిపోయింది. ఆ యువ కథకుడు ఏమీ తడుముకోకుండా అంత తెలివిగా సమాధానం చెప్పడం విని చాలా ఆనందపడి, మిగిలిన కథకూడా చెప్పించుకుని విని రెండు అగ్రహారాలు బహుమతిగా ఇచ్చాడు రాజు. ★